

Kuidas on tagatud isikuandmete kaitse?

Kuna varjupaigataotlejad kuuluvad kõige kaitsetumate inimeste hulka, siis on andmekaitse eu-LISA ülimaldiks prioriteediks.

Andmed on kaitstud igal sammul. Riigid, kes saavad andmeid Eurodaci, peavad tagama sõrmejälgede töötlemise, edastamise, säilitamise ja kustutamise seaduslikul viisil.

Isikuandmete kaitse üle teostavad järelevalvet nii riikide ametiasutused kui ka Euroopa andmekaitseinspektor.

Mõningaid fakte

- Eurodaciga on liitunud 32 riiki
- Ühe inimese sõrmejälgede võrdlemiseks kõigi Eurodacis olevate andmetega kulub 50 sekundit
- 2013. aastal sooritati ligikaudu 300000 varjupaigataotlejatega seotud toimingut (nt sõrmejälgede sisetamine, andmete muutmise jms)
- Toimingute arv kasvas 2013. aastal võrreldes 2012. aastaga 24%
- Andmebaasis on ruumi 2,8 miljonile digitaalsele sõrmejäljekomplektile ja 2015. aastal suureneb selle mahutavus veelgi

eu-LISA: turvalise ja vaba liikumise toetaja

eu-LISA on Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks. Amet haldab suuremahulisi IT-süsteeme, mis võimaldavad muuta inimeste vaba ja turvalise liikumise Euroopa Liidus käegakatsutavaks tegelikkuseks.

Peale Eurodaci ehk üleeuroopalise andmebaasi varjupaigataotlejate digitaliseeritud sõrmejälgede kogumiseks ja töötlemiseks on ameti ööpäevaringse operatiivjuhtimise all ka järgmised süsteemid:

- **Schengeni infosüsteem (SIS II)** – suurim infosüsteem Euroopa julgeoleku- ja õiguskaitseasutuste koostöök ning
- **viisainfosüsteem (VIS)** – süsteem, mille kaudu Schengeni riigid saavad vahetada Schengeni alale sisenevate või seda läbivate isikute viisaandmeid.

eu-LISA esindused asuvad Tallinnas (Eesti) ja Strasbourgis (Prantsusmaa).

Lisateave

Veebileht: www.eulisa.europa.eu

Käesolev dokument on üksnes informatiivne. eu-LISA ei vastuta selle sisu eest.



Väljaannete talitus

ISBN: 978-92-95203-19-8
doi:10.2857/26631

EL-02-14-893-ET-C



Eurodac

eu-LISA: varjupaigataotluste käsitlemise toetaja



Mis on Eurodac?

Eurodac on Euroopa Liidu keskandmebaas varjupaigataotlejate digitaliseeritud sõrmejälgede kogumiseks ja töötlemiseks. Seda 2003. aastal loodud andmebaasi kasutavad praeguseks kõik ELi 28 liikmesriiki ning Island, Norra, Šveits ja Liechtenstein. Andmebaasi nimi Eurodac on tuletatud sõnadest EUROpean Asylum DACtyloscopy (Euroopa varjupaigataotlejate daktüloskoopia).

Selle tööpõhimõte on lihtne. Kui keegi taotleb mõnes osalejariigis varjupaika, saadetakse tema sõrmejäljed Eurodaci kesksüsteemi ja jäetakse sinna hoiule. Sel moel saab süsteemi abil võrrelda uusi varjupaigataotlusi juba andmebaasi kantud taotlustega.

eu-LISA tegevus

eu-LISA on Euroopa amet, mis haldab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahulisi IT-süsteeme. Ameti käsutuses oleva tehnilise ja operatiivjuhtimise alase oskusteabe abil tagatakse Euroopa ning kolmandate riikide kodanike vabadus Euroopa Liidus elukohta valida, töötada ja reisida.

Amet tagab Eurodaci ööpäevaringse kättesaadavuse, et riikide ametiasutustel oleks võimalik pidevalt teavet vahetada. 2013. aastal oli Eurodac kasutajatele kättesaadav 99,99% ajast. eu-LISA edukuse üheks põhjuseks on asjaolu, et selle käsutuses on parimad töövahendid, meetodid ja tehnoloogia.

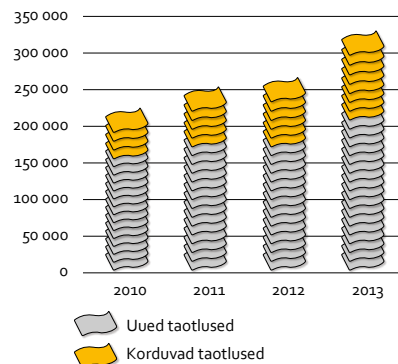
eu-LISA pakub koolitust ja statistilisi aruandeid Eurodaci tehnilise kasutuse kohta.

Eurodaci lisaväärtus

Eurodacil on kaks põhilist eelist.

- See on abiks Euroopas kaitset vajavate varjupaigataotlejate taotluste käsitlemisel.
- Selle abil saab avastada korduvaid varjupaigataotlusi ning seega vähendada süsteemi kuritarvitamist, näiteks varjupaiga taotlemist mitmes riigis.

Uued ja korduvad taotlused alates 2010. aastast



Allikas: eu-LISA, 2014

Kes pääsevad süsteemile ligi?

Eurodacile pääsevad ligi ainult varjupaigaküsimustega tegelevad asutused, kes saavad lisada uusi sõrmejälgi ja võrrelda olemasolevaid sissekandeid.

2015. aasta juulist, mil jõustub uus Eurodaci käsitlev õigusakt (uuesti sõnastatud määrus), on Eurodacile väga rangetel tingimustel piiratud juurdepääs ka õiguskaitseasutustel, kes tegelevad raskete kuritegude ja terrorismi ennetamise, avastamise ja uurimisega.

Mis teavet süsteemis hoitakse?

Eurodac sisaldab mitmesugust teavet varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike sisserändajate kohta, sealhulgas sugu, sõrmejäljed ning vahistamise või varjupaigataotluse esitamise kuupäev ja koht. Andmebaas on anonüümne, kuna nimesid sinna ei kanta.

Eurodac töötleb, säilitab ja/või võrdleb sõrmejälgi vähemalt 14-aastaste kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute puhul, kes on

- taotlenud varjupaika Eurodaci osalejariigis või
- peetud kinni asjaomase välispiiri ebaseaduslikul ületamisel või
- jäänud vahele ebaseadusliku viibimisega Eurodaci andmebaasi kasutavas riigis.

Esimesel juhul hoitakse isiku andmeid kümme aastat ja neid saab võrrelda tulevaste varjupaigataotlustega. Ebaseadusliku piiriületuse korral hoitakse andmeid vaid kaks aastat ja neid võrreldakse ainult tulevaste varjupaigataotlustega; alates 2015. aasta juulist lüheneb see aeg 18 kuuni. Viimati nimetatud juhul võrreldakse isiku sõrmejälgi olemasolevate varjupaigataotlustega, kuid ei registreerita.

Eurodaci kasutamine praktikas

Jo (18) ja Lucas (23) on vennad. Seoses oma kodumaa poliitilise olukorraga otsustavad nad põgeneda Euroopasse. Valepassidega Horvaatiasse jõudes esitavad nad taotluse varjupaiga saamiseks. Vastuvõtten asutus võrdleb nende sõrmejälgi Eurodaci olemasolevate andmetega, et teha kindlaks, kas nad on juba taotlenud varjupaika mõnes teises liikmesriigis. See aitab Horvaatia ametiasutustel Jo ja Lucasega edasi tegeleda ning selgitada välja, mis riigi kohus on varjupaigataotlust menetleda. Varjupaigataotleja eest vastutava riigi väljaselgitamiseks kasutatakse mitmeid kriteeriumeid, millest üks on Eurodac.